

013 DE MÀ A MÀ

Tenia les mans grans, molt grans, ni blanques, ni fines, ni delicades. Així les recordo sovint, al cap de tants anys, perquè mentre hi era, ni me n'adonava; ni d'això ni de moltes altres coses seues que ara, em dol no retenir.

Eren mans de pagesa, de terra, d'aigua, de sol, avesades a la feina dura i constant, a l'esforç, al sacrifici. Seques i dures com la vida mateixa, com la que els hi va tocar viure a les dones d'aquella època.

La seua força eren les mans. Mai li vaig veure cap anell, ni el de casada, potser no en va tenir. Conservo això sí, unes arrecades d'or. Em pregunto si se les va comprar ella o li van regalar, però fos com fos, va ser l'únic guarniment que es va permetre. Les portava sempre, igual que portava la bata o el davantal.

Austera, callada, sòbria, discreta, ens regalava els seus somriures clars i nets, fets de timó, de maria lluisa, de romaní....

Vivia per la família, ens cuidava a tots com si ella no en formés part, com si ella no comptés, com si ella fos el menys important... Va ser trist adonar-me'n quan ja era massa tard per explicar-li com n'era d'important per a mi, perquè la malaltia cruel li prengué el temps, els somnis, els noms, la memòria, tot.

I ara, ella, són els meus records que m'acaronen tal com ho feien les seues mans protectores quan era petita, i són els contes que m'explicava mentre feinejava per la cuina i la meua germana i jo esmorzavem o dinavem, i són les dites que ens recitava una i mil vegades quan ja estava malalta, i són el seu amor per la terra i pel mas.

A vegades quan em miro les mans que ja reflexen clarament el pas del temps, que ja duen marcada una història pròpia amb mapes, camins i dreceres, ressegueixo agraïda la línia mestra que les seues mans van deixar gravada en les meues, perquè sé que d'ella em ve tota la força.